

***UN DIA A LA VIDA
DE L'ABED SALAMA***

Nathan Thrall és periodista. Ha treballat i publicat articles i reportatges a Associated Press, BBC, CNN, *Democracy Now!*, *The Economist*, *Financial Times*, *The Guardian*, PRI, Reuters, *Time*, *The Wall Street Journal*, *The Washington Post*, *The New York Times Magazine*, *London Review of Books* i *The New York Review of Books*, entre d'altres. Les seves peces periodístiques han estat traduïdes a més d'una dotzena d'idiomes. És autor de *The only language they understand: Forcing compromise in Israel and Palestine* i d'*Un dia a la vida de l'Abed Salama*, que ha estat considerat un dels millors llibres del 2023 per *The New Yorker*, *Time*, *The Economist*, *The New Republic* i *Financial Times*. Ha treballat durant més d'una dècada per a l'International Crisis Group, concretament al Programa per a l'Orient Mitjà i el Nord d'Àfrica, i també ha exercit de professor al Bard College. Està considerat un dels analistes més contundents i lúcids que treballen sobre el conflicte Israel-Palestina. En l'actualitat viu a Jerusalem amb la seva família.

Pau Gros (Llançà, 1989) és llicenciat en traducció i interpretació i té un màster en edició per la Universitat Autònoma de Barcelona. Des del 2013, ha traduït diverses obres de narrativa, assajos i novel·les gràfiques de l'anglès i el francès al català i al castellà. També col·labora regularment amb diverses editorials catalanes com a lector editorial.

Yuval Noah Harari – «Combina una prosa punyent amb una perspicàcia política excepcional.»

The New Yorker – «Una recreació contundent sobre una societat dividida en ciutadans de primera i de segona.»

Colum McCann, *The Irish Times* – «Formidable... un informe forense impactant. El llibre fa allò que han de fer totes les bones històries: es desplega de manera èpica i minuciosa alhora. No moralitza i, tot i així, no defuig la responsabilitat de fer miques la nostra confortable sensació d'estabilitat.»

Arundhati Roy – «El llibre de Nathan Thrall m'ha fet caminar molt. M'he trobat passejant entre capítols, paràgrafs i a vegades fins i tot frases, només per poder absorbir la brutalitat, el patetisme, la tendresa fèrria i el pur espectacle de totes les formes recargolades i enreessades amb què un estat pot acarnissar-se contra una població i, després, guanyar-se el reconeixement i l'adulació del món civilitzat per les seves accions.»

The New York Review of Books – «No conec cap altra obra sobre Israel i Palestina que aconsegueixi aquest grau de penetració i comprensió...»

Financial Times – «Una crònica discretament devastadora... Aquesta obra meticulosa i edificant pot assotar el lector amb força en qualsevol moment. No hi ha ni una sola paraula a *Un dia a la vida de l'Abed Salama* que alimenti una compassió estreta de mires o una veritat selectiva.»

Los Angeles Times – «Thrall humanitza les conseqüències d'una degradació sistèmica.»

The New York Times Book Review – «Thrall és un dels pocs escriptors capaços de combinar una narració vívida amb l'anàlisi profunda de l'ocupació. La seva perícia li permet moure's amb agilitat entre els punts de vista de les famílies desesperades i els dirigents palestins i la perspectiva dels israelians i els colons pròxims a l'accident.»

The Guardian – «Aquesta narració és un acte radical pròpiament dit, perquè insisteix a humanitzar els que sovint són qüestionats. L'èxit de Thrall és fer-nos veure l'ocupació —i copsar-ne la injustícia— una altra vegada.»

The Economist – «Thrall retrata alhora la universalitat i l'especificitat de les experiències dels ciutadans palestins que viuen sota l'ocupació israeliana. El llibre construeix un relat implacable sobre un cas concret, i el xoc i el trauma que se'n va derivar, que cal que sigui recordat. Tot era previsible; i podria tornar a passar perfectament.»

The Observer – «Mostra amb una força devastadora la manera com la política s'infiltra en la vida dels palestins. Un llibre que parla amb sinceritat de les vides ordinàries que queden atrapa-des entre les tenalles de la història.»

J. M. Coetzee – «Una de les millors obres que he llegit sobre Palestina.»

Nathan Thrall

***UN DIA
A LA VIDA
DE L'ABED
SALAMA***

.....
***ANATOMIA D'UNA TRAGÈDIA
A JERUSALEM***

Traducció de l'anglès de Pau Gros

ASTROLABI, 16

EDICIONS DEL PERISCOPI

Títol original: *A day in the life of Abed Salama:
Anatomy of a Jerusalem tragedy*

© Nathan Thrall, 2023

Publicat d'acord amb Metropolitan Books i Henry
Holt and Company, Nova York

Primera edició: juny del 2024

© de la traducció: Pau Gros, 2024

© del disseny i la il·lustració de coberta: Levente Szabo / colagene.paris

Adaptació d'Edicions del Periscopi

© de la fotografia de l'autor: Judy Heiblum

© d'aquesta edició: Edicions del Periscopi SLU, 2024

Publicat per Edicions del Periscopi SLU

info@periscopi.cat | Web: www.periscopi.cat

Facebook: www.facebook.com/Periscopi

Twitter/X: twitter.com/Ed_Periscopi

Instagram: @edicions_del_periscopi

Impressió: Romanyà Valls, Capellades

Imprès a Catalunya – *Printed in Catalonia*

Edició a càrrec d'Aniol Rafel, Andrea Rovira i Marta Rubirola

Correcció: Rudolf Ortega, Miquel Saumell Santaeugènia

i Núria Saurina Eudaldo

Disseny de la col·lecció i maquetació: Tono Cristòfol

Aquest llibre s'ha imprès amb un paper offset cru de noranta grams
i ha estat compaginat amb la tipografia Caslon Pro.

Dipòsit legal: B 7663-2024

ISBN: 978-84-19332-66-0

Tots els drets reservats. Queda rigorosament prohibida, sense l'autorització
escrita dels titulars del copyright, sota les sancions establertes per la llei, la
reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol mitjà o procediment,
inclosos la reprografia i el tractament informàtic, i la distribució d'exemplars
mitjançant el lloguer o préstec públics.

Amb el suport del Departament de Cultura

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

SUMARI

Personatges
13

Pròleg
17

Primera part. Tres casaments
25

Segona part. Dos incendis
95

**Tercera part. Incident
amb múltiples víctimes**
137

Quarta part. El mur
167

Cinquena part. Tres funerals
209

Epíleg
257

Nota de l'autor 271

Nota a l'edició catalana 272

Agraïments 273

Referències bibliogràfiques 277

Índex 307

Som incapaços de veure el nostre impacte
en allò que passa, i per això titllem d'accident
malaurat allò que no és més que una conseqüència
inevitable dels nostres actes; i considerem certes
morts necessàries senzillament perquè no estem
disposats a canviar d'opinió.

STANLEY CAVELL

PERSONATGES

Pròleg

Milad Salama, fill de l'Abed i la Haifa
Abed Salama, pare d'en Milad
Haifa, esposa de l'Abed i mare d'en Milad
Adam, germà d'en Milad
Ameen, cosí de l'Abed

Primera part. Tres casaments

Ghazl Hamda, primera xicota de l'Abed
Naheel, germana de l'Abed i esposa de l'Abu Wisam
Abu Wisam, cunyat de l'Abed
Na'el, germà de l'Abed
Abu Hassan, pare de la Ghazl i en Hassan
Layla, cunyada de l'Abed i esposa d'en Wa'el
Wa'el, germà gran de l'Abed
Asmahan, primera esposa de l'Abed
Lulu, filla gran de l'Abed i l'Asmahan
Jameela, promesa de l'Abed de Kafr Kanna
Wafa, germana de la Haifa
Abu Awni, pare de la Haifa

Segona part. Dos incendis

Huda Dahbour, metgessa de la UNRWA i mare d'en Hadi

Abu Faraj, conductor de la UNRWA

Nidaa, farmacèutica de la UNRWA

Salem, rescatador

Ula Joulani, mestra de l'escola Nour al-Houda

Mustafà, pare de la Huda

Kamel, oncle de la Huda

Ahmad Dahbour, poeta i oncle de la Huda

Ismail, marit de la Huda

Hadi, fill de la Huda

Tercera part. Incident amb múltiples víctimes

Radwan Tawam, conductor de l'autobús

Sami, oncle d'en Radwan

Nader Morrar, sanitari de la Mitja Lluna Roja palestina

Eldad Benshtein, sanitari de Mada

Dubi Weissenstern, membre de ZAKA

Bentzi Oiring, membre de ZAKA

Saar Tzur, coronel de les FDI

Tala Bahri, alumna de Nour al-Houda

Ibrahim Salama, cosí de l'Abed i oficial de l'ANP

Abu Mohamed Bahri, avi de la Tala

Ashraf Qayqas, conductor de semiremolc

Quarta part. El mur

Dany Tirza, cap de l'Administració Arc Iris de les FDI i arquitecte del mur

Beber Vanunu, fundador d'Adam

Adi Shpeter, veí d'Anatot

Cinquena part. Tres funerals

Abu Jihad, cosí de l'Abd
Bashir, germà petit de l'Abd
Ruba al-Najjar, esposa d'en Bashir
Nansy Qawasme, mare d'en Salaah i esposa de l'Azzam
Azzam Dweik, pare d'en Salaah
Salaah, fill de la Nansy i l'Azzam
Sadine, filla de la Nansy i l'Azzam
Fadi, germà de la Nansy
Ossama, germà de la Nansy
Faisal, germà de la Nansy
Livnat Wieder, assistent social al Hadassah
Huda Ibrahim, assistent social al Hadassah
Khalil Jhoury, infermer al Hadassah
Haya al-Hindi, mare de l'Abdullah
Abdullah al-Hindi, fill de la Haya i en Hafez
Hafez, marit de la Haya i pare de l'Abdullah
Ahmad, germà de l'Abdullah

Epíleg

Arik Weiss, reporter de Channel 10
Arik Vaknish, veí d'Adam
Duli Yariv, veí d'Anatot

PRÒLEG

La nit abans de l'accident, en Milad Salama amb prou feines podia contenir l'emoció perquè l'endemà se n'anava d'excursió amb l'escola.

—*Baba, baba*—repetia, mentre tibava el braç del seu pare, l'Abed—. Hem d'anar a comprar les coses pel pícnic de demà!

Eren al pis dels sogres de l'Abed, que regentaven un petit supermercat en aquell mateix carrer. Així que l'Abed i el seu fill de cinc anys van recórrer un dels carrerons de Dahiyat a-Salam, el barri d'Anata on vivien.

Van fer via com van poder per un carrer sense voreres, ple de cotxes aparcats i trànsit dens. Per damunt seu, un embull de cables i llums que resultava ridícul al costat dels gratacels quatre, cinc o fins i tot sis vegades més alts que el mur de separació, una paret de ciment de vuit metres d'alçària que envoltava Anata. L'Abed encara recordava l'època, no feia pas tant, en què Dahiyat a-Salam era pràcticament un descampat sense edificar, on encara era possible construir en horitzontal i no pas en vertical. Un cop a la botiga, l'Abed va comprar per a en Milad una ampolla de Tapuzina, la marca israeliana de refrescos de taronja, un tub de Pringles i un ou Kinder, la xocolatina preferida del seu fill.

L'endemà a primera hora del matí, l'esposa de l'Abed, la Haifa, que era de complexió esvelta i pell clara com en Milad, va ajudar el petit a posar-se l'uniforme: camisa blanca, jersei gris amb l'emblema de Nour al-Houda, l'escola privada on anava, i els pantalons, també grisos, que li anaven balders de cintura. L'Adam, el germà d'en Milad, que tenia nou anys, ja era fora. En sentir el clàxon de l'autobús escolar, de color blanc, en Milad va endrapar de pressa l'esmorzar habitual, pa de pita sucat en oli, zàtar i làban, i, encara amb la boca plena i un somriure als llavis, va ficar el dinar a la motxilla, va fer un petó ràpid a la mare i va sortir disparat cap a l'autobús. L'Abed encara dormia.

Quan es va llevar, el cel era gris. Queia un bon xàfec, i els cops de vent eren tan forts que els vianants amb prou feines podien caminar rectes. La Haifa s'ho mirava des de la finestra, amb les celles arrufades.

—Quin mal temps que fa.

—Per què fas aquesta cara? —va dir l'Abed mentre li acariciava l'espatlla.

—No ho sé... tinc un mal pressentiment.

Era el dia lliure de l'Abed, treballava a Bezeq, la companyia telefònica israeliana. Amb el seu cosí Hilmi van agafar el cotxe per anar a comprar a la carnisseria del seu amic Atef. Però no hi era, cosa estranya. L'Abed va demanar a un dels empleats que li fes un truc.

L'Atef vivia en una altra zona de Jerusalem, a Kafr Aqab, un barri amb una densitat de població molt elevada, ple de blocs de pisos alts, matussers i mal construïts que, com Dahiyat a-Salam, quedava separat de la resta de la ciutat pel mur i per un control militar. Aquell matí, per esquivar els embussos i l'espera eterna al control militar, que podia arribar a allargar-se hores, l'Atef va agafar una enrevessada ruta alternativa per arribar a la carnisseria.

Quan va despenjar, li va dir a l'empleat que estava enmig d'un enorme embús, causat, semblava ser, per un accident uns metres més endavant, a la carretera que enllaçava dos controls militars, el del camp de refugiats de Kalandia i el de Jaba. Al cap de poc, l'Abed va rebre la trucada d'un dels seus cosins.

—Abed, que ha anat a l'excursió, en Milad, avui? He sentit dir que hi ha hagut un accident d'autobús prop de Jaba.

A l'Abed se li va regirar l'estómac. Va marxar corrents de la carnisseria amb en Hilmi i van sortir disparats en el jeep pla-tejat. Mentre baixaven el pendent enmig del trànsit dens del matí, van passar per davant de grups de joves a punt de començar la jornada en tot de tallers mecànics amb cartells en hebreu per atreure clients jueus, i també per davant de l'escola d'en Milad; després la carretera resseguia un bon tros del mur. Tot seguit, van vorejar les noves construccions de l'assentament de Neve Yaakov, abans de la pujada del turó escarpat en direcció a l'assentament jueu de Geva Binyamin, també conegut com a Adam, el mateix nom del germà gran d'en Milad.

A la intersecció d'Adam, els soldats havien aturat el trànsit per tal que els vehicles no s'apropessin més al lloc de l'accident. Això va fer que es formés un altre embús. L'Abed, neguitós, va sortir a correuita del jeep. En Hilmi, pensant-se que l'accident no devia haver estat gaire greu, va dir-li adeu i va fer mitja volta.

El dia abans, en Milad gairebé es va quedar sense anar d'excursió per culpa de l'Abed. Però no pas per un mal presagi, sinó per un descuit.

Aquella tarda, quan la Haifa li va trucar, era a Jericó amb en Hilmi. Els dos cosins havien anat fins a la planícia polsegosa de la ciutat més baixa de la Terra, a centenars de metres sota el nivell del mar. La dona li trucava per preguntar-li si ja havia pagat els cent xéquels per a l'excursió d'en Milad. L'Abed se

n'havia oblidat. La Haifa, en un primer moment, no volia que en Milad hi anés, però en veure que el seu fill feia dies que es mostrava entusiasmat d'anar d'excursió amb la resta de companys de classe, va acabar claudicant. De fet, quan la Haifa va trucar, en Milad corria amunt i avall per casa dels avis, esperant impacient que el seu pare arribés per anar a comprar llaminadures. Però era tardíssim, i si l'Abed no era a temps de pagar a secretaria abans que tanqués l'escola, en Milad es quedaria sense pujar a l'autobús l'endemà al matí.

Tot just era mitja tarda, però ja començava a refrescar i el cel estava tapat, com si es preparés per a la tempesta de l'endemà. Se sentia el cruixit de les branques de les palmeres mogudes pel vent. L'Abed va apressar en Hilmi a tornar cap a Anata.

En Hilmi havia volgut que l'acompanyés a Jericó per un assumpte de negocis. Feia poc havia heretat setanta mil dòlars i havia decidit invertir-los comprant un terreny. A Anata, on vivien els Salama, ja no quedava pràcticament res a la venda. Anys enrere havia estat un dels pobles més cars de Cisjordània, una llarga franja que s'estenia cap a l'est, des del límit arbori de les muntanyes de Jerusalem fins als turons ocre i els uadis desèrtics dels afores de Jericó. Però Israel havia confiscat gairebé tota la zona i l'havia fet inaccessible, tant per a l'Abed i en Hilmi com per a la resta d'habitants d'Anata. Un poble que abans tenia més de trenta quilòmetres quadrats havia quedat confinat en un terreny vuit vegades més petit. Quin remei, doncs. Tocava mirar terrenys a Jericó.

Amb pressa per arribar a l'escola abans que tanqués, l'Abed i en Hilmi van conduir fins a l'autopista 1, la carretera principal que connectava Israel d'est a oest. Van recórrer la carena muntanyosa i van travessar tres assentaments privats jueus, edificats en sòl d'Anata, i els grups de barraques dels beduïns de Khan al-Ahmar, instal·lades en una parcel·la que anys enrere havia estat propietat de l'avi de l'Abed. En desviar-se en direcció al carrer

Abu George, van veure les oliveres que havien estat propietat de l'Abed i els seus germans, abans que els colons israelians els hi prenguessin. Més endavant, la ruta els va dur prop de la famosa àrea E1, on Israel tenia intenció de construir milers d'habitatges i desenes d'hotels, a més d'un polígon industrial. Finalment, en pujar l'últim turó, van passar per davant de l'assentament d'Anatot i la base militar adjacent, construïts damunt de terres dels Salama.

Un cop a Anata, van enfilem fins a l'escola, que era al límit del poble, pràcticament enganxada al mur. Els patis, silenciosos, estaven gairebé deserts. L'Abed va travessar el porticó de l'entrada i el jardí de gespa artificial i, mig ofegat per les corredisses, va dir a la secretària que venia a pagar l'excursió.

—Ho sento, però ha fet tard, l'escola està tancada.

L'Abed no s'ho va pensar dues vegades i va enfilem ràpidament les escales, on va veure la cara coneguda d'una mestra, la Mufida. Va ser ella qui va avisar el director, i el director a la secretària, que va fer baixar l'Abed, ara sí, perquè pagués l'excursió. L'Abed va respirar alleugerit. En Milad no se la perdria.

Quan l'Abed va baixar del totterreny d'en Hilmi, a la intersecció d'Adam, ja plovia. Duia un abric negre que havia agafat en previsió de la possible tempesta. A mesura que s'apropava al lloc de l'accident es notava més alterat. Caminava cada cop amb passos més ràpids, fins que va veure un jeep verd militar que s'atansava. L'Abed els va dir, en hebreu i ajudant-se amb senyes, que creia que el seu fill era al bus, i els va demanar si els faria res apropar-l'hi. Els militars s'hi van negar. L'Abed, ara sí, va arrencar a córrer. Al principi no veia l'autobús, perquè un semiremolc de divuit rodes havia tombat i ocupava dos dels tres carrils. Desenes de persones, que havien arribat al lloc de l'accident uns minuts abans, s'amuntegaven al davant; va reconèixer, entre tota la gentada, les cares d'altres pares de l'escola.

—On és l'autobús? —va preguntar l'Abed—. On són els nens?

Pocs segons després va distingir un xassís buit i socarrimat tombat al voral de la carretera. L'Abed no va veure cap nen, cap mestre, cap ambulància. Entre la gentada, va clissar l'Ameen, un cosí a qui tenia certa rancúnia. Anys enrere havien arribat a les mans, i per culpa d'aquella baralla l'Abed va acabar ingressat a l'hospital. Ara l'Ameen treballava per al Servei de Seguretat Preventiva de Palestina, que bàsicament s'encarregava de fer complir les normes israelianes als nuclis urbans de Cisjordània. Tothom sabia que el seu cosí era un dels agents corruptes que s'emplenava les butxaques estafant la gent.

—Què ha passat? —va preguntar-li l'Abed.

—Un accident terrible —va respondre l'Ameen—. Han hagut de treure els cadàvers socarrimats de l'autobús i arren-
glerar-los a la carretera.

L'Abed va sortir corrent, amb el cor a la boca. Quin tipus de persona diu una cosa com aquesta a un pare que busca el seu fill? No havia sentit res a dir de morts. Per culpa de l'Ameen, ara tenia una imatge terrorífica al cap, i no se la podria esborrar mai de la vida. L'Abed es va endinsar entre la multitud. Les paraules de l'Ameen encara el martellejaven sense parar.

Els rumors corrien de boca en boca i li arribaven arremolinats: havien dut les criatures a un ambulatori d'a-Ram, a dos minuts en cotxe d'allà; eren a Rama, la base militar israeliana a l'entrada d'a-Ram; es trobaven al centre mèdic de Ramallah; els havien transferit de Ramallah a l'Hospital Hadassah de la municipalitat de Scopus. L'Abed havia de decidir on anar. Amb la seva targeta verda de Cisjordània, no tenia permès entrar a Jerusalem i passar el control a Hadassah. Els rumors sobre a-Ram eren poc creïbles, perquè allà no hi havia cap hospital. És a dir, el centre mèdic de Ramallah semblava l'opció més factible. Va demanar a dos desconeguts si podrien dur-l'hi en cotxe. Els homes havien

conduït dues hores i mitja des de Jenín, i Ramallah els quedava en direcció contrària, però van dir-li que sí sense dubtar-ho.

No va ser ràpid, ni fàcil, avançar entre els embussos que havia causat l'accident. A la carretera que connectava Jerusalem amb Ramallah, van passar per davant de Kids Land, el parc infantil on ara hauria de ser tota la classe. A la teulada hi havia un Bob Esponja gegant, un dels personatges de dibuixos preferits d'en Milad.

Finalment, l'Abed i els dos amables desconeguts van arribar a l'hospital. Els esperava una escena de caos absolut: sirenes d'ambulància, personal mèdic empenyent lliteres de rodes amb nens malferits, pares alterats cridant i plorant, i tot de reporters de televisió provant d'entrevistar el personal sanitari. Fent-se lloc enmig de l'enrenou, amb la respiració entretallada i una opressió al pit, l'Abed va mirar de controlar el pànic. Però el cervell no li feia cas, i continuava fixat en un únic pensament: i si això és un càstig pel que vaig fer a l'Asmahan?